

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

KAP.410.4.9.2023

Pani

Lilia Luboniewicz
Prezes Zarządu
Fundacja Wolność i Demokracja
Al. Jerozolimskie 30/14
00-024 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/006 Realizacja zadań publicznych w zakresie wspierania Polonii i Polaków za granicą

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fundacja Wolność i Demokracja (dalej: Fundacja), Al. Jerozolimskie 30/14 00-024 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Lilia Luboniewicz, Prezes Zarządu od 24 czerwca 2020 r. (dalej: Prezes WID). Poprzednio Prezesem Fundacji był Robert Czyżewski.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja projektów: 1. <i>Nie jesteś sam – program wsparcia polskich seniorów na Ukrainie,</i> 2. <i>Pomoc Rodakom w obliczu wojny na Ukrainie.</i>
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2020 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce, tj. do 16 listopada 2023 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Administracji Publicznej
Kontrolerzy	Tomasz Kwitowski, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr KAP/85/2023 z 11 września 2023 r.

(akta kontroli str. 1)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Fundację projektu *Nie jesteś sam – program wsparcia polskich seniorów na Ukrainie* (dalej: Projekt I) i projektu *Pomoc Rodakom w obliczu wojny na Ukrainie* (dalej: Projekt II).

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Oba projekty zostały zrealizowane zgodnie z umowami zawartymi przez Fundację z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów (dalej: KPRM). W pełni zrealizowano określone dla nich cele i efekty.

Szczegółowe badanie próby wydatków³ poniesionych przez Fundację na realizację obydwu Projektów wykazało, że dokonywano ich zgodnie z postanowieniami umów i na cele związane z realizowanymi zadaniami. Projekty zostały zrealizowane terminowo. Wydatki zostały prawidłowo udokumentowane.

Sposób prowadzenia ewidencji księgowej umożliwił identyfikację wydatków poniesionych na realizację każdego Projektu. Sprawozdania końcowe z realizacji ww. Projektów zostały sporządzone na podstawie dokumentów źródłowych i ewidencji księgowej oraz terminowo złożone do KPRM.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja przez Fundację zadania publicznego pn. *Nie jesteś sam – program wsparcia polskich seniorów na Ukrainie*

Opis stanu
faktycznego

1. Fundacja realizowała zadanie publiczne pn. *Nie jesteś sam – program wsparcia polskich seniorów na Ukrainie* w okresie od 1 czerwca 2020 r. do 31 grudnia 2020 r., na podstawie zawartej z KPRM umowy nr 361/DWPP/20 z dnia 17 lipca 2020 r. (dalej: umowa 361).

Dotację od KPRM uzyskano po złożeniu przez Fundację, z własnej inicjatywy, oferty realizacji zadania publicznego, w trybie pozakonkursowym.

Odnosnie możliwości aplikowania o środki na realizację ww. zadania Prezes Fundacji poinformowała, że w związku ze zmianą dysponenta środków finansowych w roku 2020 konkurs polonijny organizowany przez Senat RP został unieważniony, a pismo informacyjne w tej sprawie zostało wysłane do wszystkich organizacji współpracujących dotychczas z Senatem RP w zakresie wspierania i realizacji zadań polonijnych. Poinformowała również, że nowy dysponent środków polonijnych – KPRM, za pośrednictwem Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą, wysłała informację o trybie zgłaszania wniosków do KPRM. Ponadto o zmianie dysponenta środków polonijnych informowano również na posiedzeniach komisji sejmowej i senackiej.

KPRM przekazała Fundacji na realizację tego Projektu dotację w kwocie 528,3 tys. zł. Fundacja miała zapewnić wkład osobowy o wartości 30,0 tys. zł i rzeczowy o wartości 10,0 tys. zł. Projekt I miał być realizowany w pięciu obwodach na Ukrainie⁴, a grupę docelową miały stanowić osoby starsze (powyżej 60 roku życia) polskiego pochodzenia mieszkające na Ukrainie.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ 22,1% wydatków ogółem w Projekcie I i 12,9% wydatków ogółem w Projekcie II.

⁴ lwano-frankińskim, winnickim, kijowskim, odeskim i rówieńskim.

Projekt I wpisował się w cele działalności Fundacji określone w statucie Fundacji⁵, w szczególności niesienie pomocy i wspieranie Polaków zamieszkałych w krajach byłego ZSRR oraz w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Działania w Projekcie realizowano w dwóch modułach: *Wsparcie seniorów polskiego pochodzenia poprzez działania wolontariackie* (w tym m.in. koszty transportu, opłat telefonicznych, środków ochrony osobistej, druku materiałów programowych, promocji, szkoleń wolontariuszy, opracowania bazy danych dotyczącej potrzeb seniorów) i *Celowa pomoc finansowa i rzeczowa dla seniorów polskiego pochodzenia* (w tym m.in. koszty jednorazowych wypłat finansowych dla seniorów w trudnej sytuacji materialnej, pomocy rzeczowej, drobnych remontów i napraw, paczek dla seniora, leków itp.).

Projekt I był współrealizowany przez pięć organizacji polonijnych na Ukrainie⁶, z którymi Fundacja zawarła umowy o dofinansowanie (dalej: Partnerzy Projektu I). Umowy te zobowiązywały Partnerów m.in. do zrealizowania działań określonych w dwóch modułach Projektu I.

(akta kontroli str. 2-129, 812)

Do umowy 361 wprowadzono dwie zmiany:

- a) aneksem nr 1 z dnia 3 listopada 2020 r., które polegały na rozszerzeniu kosztorysu o druk materiałów promocyjnych (kubków, toreb, magnesów, naklejek),
- b) aneksem nr 2 z dnia 30 listopada 2020 r., które polegały na modyfikacji kosztorysu poprzez wprowadzenie kosztów promocji (ogłoszeń w prasie, radiu), prowadzenia strony internetowej projektu i/lub na Facebooku, druku materiałów promocyjnych (kubków, toreb, magnesów, naklejek), a także na rozszerzeniu kosztorysu o zakup obuwia.

Powyższe zmiany nie wpłynęły na zmianę kwoty dotacji oraz na wydłużenie terminu realizacji Projektu.

(akta kontroli str. 130-196)

2. Szczegółowe badanie wydatków Projektu I⁷ na łączną kwotę 116,5 tys. zł (22,1% wydatków ogółem) wykazało, że:

- wydatki zostały poniesione zgodnie z celem i na warunkach określonych w § 2 ust. 5 umowy 361;
- wydatki z dotacji zostały poniesione w terminie określonym w § 2 ust. 2 umowy 361;
- wydatki zostały udokumentowane w sposób umożliwiający ocenę realizacji zadania publicznego pod względem merytorycznym i finansowym (zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 6 umowy 361);
- nie stwierdzono przypadków podwójnego finansowania tych samych wydatków ze środków z dotacji i z innych źródeł;

⁵ Statut Fundacji „Wolność i Demokracja” – tekst jednolity z dnia 08.09.2022 roku przyjęty Uchwałą nr 2/09/2022 Rady Fundacji Wolność i Demokracja z siedzibą w Warszawie w przedmiocie przyjęcia tekstu jednolitego Statutu Fundacji.

⁶ CKPiDE w Iwano-Frankiwsku, Centrum Rozwoju i Partnerstwa „Polonia” w Winnicy, Chrześcijańsko-Demokratyczny Związek Polaków w Winnicy, odeski Oddział Związku Polaków na Ukrainie, Sojusz Polsko-Ukraiński im. Tomasza Padury w Równem.

⁷ Szczegółową kontrolą objęto dokumentację Projektu I w zakresie Modułu 1. *Wsparcie seniorów polskiego pochodzenia poprzez działania wolontariackie w 4 obwodach na Ukrainie* Działania 1. *Wsparcie seniorów poprzez działania wolontariackie Centrum Kultury Polskiej i Dialogu Europejskiego w Iwano-Frankiwsku* oraz Modułu 2. *Celowa pomoc finansowa i rzeczowa dla seniorów polskiego pochodzenia w 4 obwodach na Ukrainie* Działania 1. *Celowa pomoc finansowa i rzeczowa dla seniorów obwodu Iwano-Frankiwskiego* (w tym wydatki poniesione na realizację Projektu I: faktury, rachunki, umowy wolontariackie, umowy zlecenie, pokwitowania transakcji wymiany walut, potwierdzenia otrzymania wsparcia, sprawozdanie merytoryczno-finansowe itp.)

- terminowo przekazywano Partnerom Projektu I informację o środkach finansowych przeznaczonych na jego realizację i przekazywano te środki w terminach wskazanych w umowach.

Fundacja wprowadziła wymóg złożenia przez każdego z Partnerów Projektu I kompletu dokumentacji merytorycznej i finansowej (sprawozdań, kserokopii dowodów księgowych dokumentujących poniesienie kosztów). Kontrola wykazała, że Partnerzy Projektu I złożyli wymagane komplety dokumentacji merytorycznej i finansowej. Każdy dokument finansowy był weryfikowany przez Koordynatora Projektu I i pracowników księgowości w Fundacji.

(akta kontroli str. 212-227, 275-324, 813-830, płyta DVD)

3. Badanie dokumentacji finansowo - księgowej i ewidencji księgowej Projektu I wykazało, że:

- Fundacja prowadziła wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową i ewidencję księgową Projektu I (zgodnie z § 7 ust. 1 umowy 361);
- wydatki zostały ujęte w ewidencji księgowej zgodnie z treścią ekonomiczną wydatku;
- dowody księgowe dokumentujące poniesienie kosztów w ramach Projektu I zostały opatrzone pieczęcią Fundacji oraz posiadały sporządzony w sposób trwały opis zawierający numer umowy dotacji, tytuł zadania publicznego oraz informacje, że wydatek został sfinansowany ze środków z dotacji oraz jakie było przeznaczenie zakupionych towarów i usług, a także podpisane przez osobę odpowiedzialną za sprawy dotyczące rozliczeń finansowych zleceniobiorcy (zgodnie z § 7 ust. 2 umowy 361);
- dowody księgowe obcojęzyczne posiadały informacje o zastosowanym kursie wymiany walut na złoty polski, przeliczenie na PLN oraz opis w języku polskim umożliwiający ich prawidłową weryfikację;
- wydatki w Projekcie I były identyfikowalne i weryfikowalne, a także zarejestrowane w zapisach księgowych Fundacji;
- na dowodach księgowych stosowano dekretację wydatków w sposób wynikający z polityki rachunkowości Fundacji⁸ oraz z ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁹.

(akta kontroli str. 204-227, 294-297, 813-830, płyta DVD)

4. Kontrola sprawozdania z realizacji zadania publicznego dotyczącego Projektu I wykazała, że dokonane przesunięcia wydatków pomiędzy poszczególnymi pozycjami kosztorysu w ramach realizowanych Działań nie przekroczyły, wskazanego w § 6 ust. 2 umowy 361, dopuszczalnego progu 15%.

(akta kontroli str. 212-274)

5. W ramach Projektu I środki z dotacji w kwocie 528,3 tys. zł zostały wykorzystane w całości. W związku z realizacją tego zadania nie uzyskano przychodów, konto bankowe wyodrębnione do realizacji zadania było nieoprocentowane.

(akta kontroli str. 212-222, 316-324)

6. Fundacja złożyła w KPRM, w terminie określonym w umowie 361, sprawozdanie z wykonania zadania publicznego, o którym mowa w art. 18 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹⁰ (dalej: udpp), tj. w dniu 1 lutego 2021 r. Dane wykazane w tym sprawozdaniu były zgodne z wyodrębnioną ewidencją księgową prowadzoną dla Projektu I.

⁸ Przyjętej i wprowadzonej uchwałą nr 2 z dnia 01.07.2013 r. Zarządu Fundacji Wolność i Demokracja.

⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm. (dalej: ustawa o rachunkowości).

¹⁰ Dz.U. z 2023 r. poz. 571.

Kontrola wykazała, że KPRM, po otrzymaniu sprawozdania z wykonania zadania publicznego przekazanego przez Fundację, zażądała od Fundacji dodatkowych wyjaśnień do przesłanego sprawozdania, m.in. w zakresie:

- informacji gdzie dostępne są bazy danych seniorów i kto ma do nich wgląd,
- załączenia do sprawozdania list uczestników szkoleń oraz programu i materiałów ze szkoleń, wzoru naklejek oraz toreb, które promowały projekt,
- sposobu przekazywania paczek dla seniorów i informacji czy seniorzy podpisali odbiór paczek,
- dostarczenia list osób, które otrzymały wsparcie rzeczowe wraz z określeniem formy wsparcia,
- przesłania skanów wybranych dokumentów finansowych wraz z potwierdzeniami płatności.

Ustalono, że Fundacja przekazała do KPRM dodatkowe wyjaśnienia wraz z materiałami uzupełniającymi zawartymi na płycie CD. Sprawozdanie końcowe z realizacji Projektu I zostało zaakceptowane przez Zastępcę Dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą KPRM w dniu 19 marca 2021 r.

(akta kontroli str. 212-274)

7. Kontrola wykazała, że Fundacja osiągnęła w pełni zakładane w Projekcie I rezultaty, m.in.:

- opracowano pięć baz danych seniorów i ich potrzeb, zawierających dane teleadresowe, wiek, potrzeby materialne i finansowe;
- objęto wsparciem materialnym, finansowym, opiekuńczym, organizacyjnym i zdrowotnym ponad 400 seniorów pochodzenia polskiego mieszkających na Ukrainie¹¹;
- przygotowano i rozdystrybuowano 254 paczki dla seniorów;
- przekazano łącznie 221 wypłat finansowych;
- poszerzono współpracę z pięcioma organizacjami polonijnymi na Ukrainie, jak również z pięcioma liderami polonijnymi na Ukrainie;
- przeszkolono 51 wolontariuszy w zakresie: wsparcia osób starszych, wzmocnienia własnych kompetencji i budowy sieci wsparcia wolontariackiego;
- powstała sieć wolontariuszy w pięciu ośrodkach polonijnych na Ukrainie, w tym w Iwano-Frankiwsku;
- opracowano plakat i ulotkę informacyjną Projektu I.

(akta kontroli str. 228-324, 813-830, płyta DVD)

8. Na materiałach promocyjnych i informacyjnych, a także m.in. na przekazywanych seniorom na Ukrainie paczkach zamieszczono logo KPRM i informację, że zadanie publiczne jest współfinansowane ze środków otrzymanych od KPRM, do czego zobowiązywał § 8 ust. 1 umowy nr 361. Na stronie Fundacji <https://wid.org.pl/archiwum-projektow/> Fundacja zamieściła pod hasłem *Pomagamy potrzebującym* m.in. Projekt *Nie jesteś sam*, gdzie przedstawiono logotyp Projektu, informacje na temat Projektu I i jego rezultatach, w tym m.in. o rezultatach osiągniętych przez Partnerów Projektu I. Prezes Fundacji poinformowała m.in., że:

¹¹ W CKPiDE 49 osób otrzymało wypłaty finansowe, 24 osoby otrzymały pomoc rzeczową w postaci sprzętu i wyposażenia (m.in. odkurzacze, lodówki, pralki, grzejniki), dziewięciu seniorom przeprowadzono drobne remonty (remont kanalizacji, instalacji grzewczej, odświeżenie pomieszczeń mieszkalnych, zakupiono opał), 48 seniorom zapewniono artykuły żywnościowe (m.in. konserwy, artykuły sypkie, słodczyce, olej, kawę, herbatę), chemiczne (proszki do prania, środki czystości), 48 seniorów zaopatrzone w leki, środki higieniczne (m.in. szampony, pasty do zębów), sprzęty i materiały medyczne (m.in. ciśnieniomierze).

informacja o współfinansowaniu pomocy humanitarnej ze środków otrzymanych od KPRM została umieszczona na wszystkich materiałach promocyjnych, szkoleniowych, wyprodukowane zostały ulotki i naklejki, które zawierały logotyp Projektu I oraz informację o finansowaniu, a w przypadku gdy przekazywany sprzęt był małych rozmiarów, umieszczano naklejkę KPRM. Ponadto na torby promujące Projekt I przyklejane były naklejki zawierające znak graficzny Projektu I oraz informacje o źródle finansowania. Na stronach internetowych Partnerów Projektu I i w mediach społecznościowych (Facebook) zostały również zamieszczone informacje odnośnie rezultatów Projektu I.

(akta kontroli str. 229-324, 813-830, płyta DVD)

9. KPRM nie prowadziła kontroli Projektu I na miejscu, ani w Fundacji.

(akta kontroli str. 229-274, 316-324, 813-830, płyta DVD)

10. Fundacja kontrolowała realizację Projektu I przez Partnerów na bieżąco. Z wyjaśnień Prezesa Fundacji wynika, że kontrola polegała na monitorowaniu postępów w realizacji zadania poprzez kontakt telefoniczny, spotkania z Partnerami - beneficjentami online, kontakt mailowy. W trakcie rozmów, spotkań lub w ramach kontaktu mailowego Koordynator sprawdzał stan realizacji działania oraz postępy, badał ewentualne zagrożenia. Efektem prowadzonych monitoringów były aneksy do umowy z KPRM. Koordynator był w bieżącym kontakcie z każdym z Beneficjentów w trakcie realizacji zadania oraz po jego zakończeniu. Monitoring był również realizowany na poziomie zarządu - w ramach cotygodniowych spotkań Koordynator relacjonował stan realizacji Projektu I i przedstawiał informację dotyczącą ewentualnych zagrożeń. Ponadto Prezes Fundacji osobiście odbyła dwa wyjazdy do trzech środowisk: dwa w Winnicy i jedno w Równem. W ramach spotkania z zespołem projektowym omawiano projekt, trudności realizacji, weryfikowano dokumenty oryginalne, konsultowano wątpliwości.

(akta kontroli str. 316-324)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Realizacja przez Fundację zadania publicznego pn. *Pomoc Rodakom w obliczu wojny na Ukrainie*

Opis stanu
faktycznego

1. Fundacja realizowała zadanie publiczne pn. *Pomoc Rodakom w obliczu wojny na Ukrainie* w okresie od 24 lutego 2022 r. do 31 grudnia 2022 r., na podstawie zawartej z KPRM umowy nr 388/DWPP/20 z dnia 17 lipca 2022 r. (dalej: umowa 388).

Dotację od KPRM uzyskano po złożeniu przez Fundację, z własnej inicjatywy, oferty realizacji zadania publicznego, w trybie pozakonkursowym.

Prezes Fundacji poinformowała, że oferta na zadanie *Pomoc Rodakom w obliczu wojny na Ukrainie* została złożona przez Fundację w trybie art. 11b udpp jako prośba o szczególne wsparcie finansowe dla posiadaczy Karty Polaka i osób polskiego pochodzenia z Ukrainy, którzy w warunkach wojny z Rosją pozostali na Ukrainie i potrzebowali wsparcia materialnego i finansowego.

KPRM przekazała Fundacji na realizację tego Projektu dotację w kwocie 3 320,0 tys. zł. Projekt II miał być realizowany na Ukrainie, a grupę docelową miały stanowić osoby polskiego pochodzenia i ich rodziny przebywające na Ukrainie.

Projekt II wpisywał się w cele działalności Fundacji określone w statucie Fundacji, w szczególności niesienie pomocy i wspieranie Polaków zamieszkałych w krajach byłego ZSRR oraz w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Projekt obejmował trzy

Działania: *Pomoc charytatywna dla Polaków, osób polskiego pochodzenia i ich rodzin przebywających na ogarniętej wojną Ukrainie* (w tym zakup pomocy rzeczowej do transportów na Ukrainę i wypłaty środków finansowych w przypadku braku możliwości organizacji transportów humanitarnych, transport pomocy charytatywnej i wynagrodzenie specjalistów ds. organizacji pomocy humanitarnej), *Dofinansowanie działalności lokalnych punktów koordynacyjnych na Ukrainie* (w tym zapewnienie ich funkcjonowania, wypłatę jednorazowych zapomóg finansowych dla osób potrzebujących na Ukrainie i wynagrodzenie specjalisty ds. współpracy z lokalnymi punktami koordynacyjnymi na Ukrainie), *Działania komunikacyjno-informacyjne* (wynagrodzenie dla specjalisty ds. komunikacji i informacji).

Fundacja podpisała umowy o współpracy z 21 punktami pomocowo-koordynacyjnymi w różnych częściach Ukrainy, którym przekazała środki finansowe na koszty funkcjonowania tych punktów, a także umowy z 50 organizacjami polonijnymi na Ukrainie na wypłatę jednorazowych zapomóg (dalej: Partnerzy Projektu II).

(akta kontroli str. 325-529, 596-612, 812)

Zmiany do umowy 388 wprowadzone aneksem nr 1 z dnia 30 grudnia 2022 r. dotyczyły w szczególności przeniesienia i wydatkowania kosztów związanych z rozszerzeniem wachlarza kupowanych rzeczy i dostosowaniem go do aktualnych potrzeb beneficjentów, zwiększeniem liczby beneficjentów, a także zmniejszenia kosztów administracyjnych na rzecz kosztów programowych. Zmiany wprowadzone ww. aneksem nie wpłynęły na zmianę kwoty dotacji oraz wydłużenie terminu realizacji. Dokonano również zmiany wskaźników i rezultatów, a mianowicie zwiększono liczbę beneficjentów Projektu II z około 3000 do około 5000 osób oraz o zwiększono liczbę centrów koordynacyjno-pomocowych z 15 do 21.

Prezes Fundacji poinformowała, że w ramach realizacji zadania, w związku z eskalacją działań wojennych na Ukrainie, zaszła potrzeba dostosowania działań projektowych do zwiększających się potrzeb beneficjentów i coraz większej liczby osób poszkodowanych na skutek działań wojennych.

(akta kontroli str. 447-518)

2. Szczegółowe badanie wydatków Projektu II¹² na łączną kwotę 429,3 tys. zł (12,9% wydatków ogółem) wykazało, że:

- wydatki z dotacji zostały poniesione zgodnie z celem i na warunkach określonych w § 2 ust. 5 umowy 388;
- wydatki zostały poniesione w okresie wskazanym w § 4 ust. 1 pkt 1 umowy 388;
- wydatki zostały udokumentowane w sposób umożliwiający ocenę realizacji zadania publicznego pod względem merytorycznym i finansowym (zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 7 umowy 388);

¹² Szczegółową kontrolą objęto dokumentację Projektu II w zakresie Działania I.2.1 *Funkcjonowanie lokalnych punktów koordynacyjnych na Ukrainie* w Gródku, Odessie i Mościskach (w tym umowy o współpracy, polecenia wypłaty/zaliczki, pokwitowania odbioru dotacji, zestawienia i listy osób polskiego pochodzenia, które otrzymały pomoc wraz z podpisami osób, które otrzymały pomoc, sprawozdania merytoryczne z realizacji umów, rachunki za artykuły żywnościowe, środki higieniczne, honoraria wraz z fakturami, rachunkami, sześcioma umowami zlecenie, potwierdzenia polskiego pochodzenia); Działania I.1.1 *Pomoc charytatywna dla Polaków, osób polskiego pochodzenia i ich rodzin przebywających na ogarniętej wojną Ukrainie* (w tym faktury za zakup sprzętów dla osób potrzebujących na Ukrainie); Działaniu I.1.2 *Koszty transportu* – przewóz pomocy humanitarnej (w tym faktury, rachunki, paragony za zakup euro, pokwitowania odbioru dotacji, paszporty kierowców, protokoły przekazania pomocy humanitarnej dla Ukrainy, protokoły darowizny od Fundacji dla organizacji polonijnych na Ukrainie, potwierdzenia zgłoszenia transportu przez Urząd Celny, CMR – dokumenty przewozowy celne itp.).

- nie stwierdzono przypadków podwójnego finansowania tych samych wydatków ze środków z dotacji i z innych źródeł;
- terminowo przekazywano Partnerom Projektu II informację o środkach finansowych przeznaczonych na realizację tego Projektu i przekazywano te środki w terminach wskazanych w umowach.

Fundacja wprowadziła wymóg złożenia przez każdego z Partnerów Projektu II kompletu dokumentacji merytorycznej i finansowej (sprawozdań, kserokopii dowodów księgowych dokumentujących poniesienie kosztów). Kontrola wykazała, że Partnerzy Projektu II złożyli wymagane komplety dokumentacji merytorycznej i finansowej. Każdy dokument finansowy był weryfikowany przez Koordynatora Projektu II i pracowników księgowości w Fundacji.

(akta kontroli str. 519-830, 728-790, 813-830, płyta DVD)

3. Badanie dokumentacji finansowo - księgowej i ewidencji księgowej Projektu II wykazało, że:

- Fundacja prowadzi wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową i ewidencję księgową Projektu II (zgodnie z § 7 ust. 1 umowy nr 388);
- wydatki zostały ujęte w ewidencji księgowej zgodnie z treścią ekonomiczną wydatku;
- dowody księgowe dokumentujące poniesienie kosztów w ramach Projektu II zostały opatrzone pieczęcią Zleceniobiorcy oraz posiadały sporządzony w sposób trwały opis zawierający numer umowy dotacji, tytuł zadania publicznego oraz informacje, że wydatek został sfinansowany ze środków z dotacji oraz jakie było przeznaczenie zakupionych towarów i usług, a także podpisane przez osobę odpowiedzialną za sprawy dotyczące rozliczeń finansowych Zleceniobiorcy (zgodnie z § 7 ust. 2 umowy nr 388);
- dowody księgowe obcojęzyczne posiadały informacje o zastosowanym kursie wymiany walut na złoty polski, przeliczenie na PLN oraz opis w języku polskim umożliwiający ich prawidłową weryfikację;
- wydatki w Projekcie II były identyfikowalne i weryfikowalne, a także zarejestrowane w zapisach księgowych Fundacji;
- na dowodach księgowych stosowano dekretację wydatków w sposób wynikający z polityki rachunkowości Fundacji oraz z ustawy o rachunkowości.

(akta kontroli str. 530-830, 813-830, płyta DVD)

4. Kontrola sprawozdania z realizacji zadania publicznego dotyczącego Projektu II wykazała, że przesunięcia pomiędzy poszczególnymi pozycjami kosztorysu w ramach realizowanych Działań nie przekroczyły, wskazanego w § 6 ust. 2 umowy 388, dopuszczalnego progu 20%.

(akta kontroli str. 530-632)

5. W ramach Projektu II środki z dotacji w kwocie 3 320,0 tys. zł zostały wykorzystane w całości. W związku z realizacją tego zadania nie uzyskano przychodów, konto bankowe wyodrębnione do realizacji zadania było nieoprocentowane.

(akta kontroli str. 530-632)

6. Fundacja złożyła w KPRM 30 stycznia 2023 r., tj. w terminie określonym w umowie 388 sprawozdanie z wykonania zadania publicznego, o którym mowa w art. 18 ust. 1 i 4 udpp. Dane wykazane w tym sprawozdaniu były zgodne z wyodrębnioną ewidencją księgową prowadzoną dla Projektu II.

Kontrola wykazała, że KPRM, po otrzymaniu sprawozdania z wykonania zadania publicznego, zażądała od Fundacji dodatkowych wyjaśnień, m.in. w zakresie:

- załączenia do sprawozdania list osób, które otrzymały jednorazowe zapomogi finansowe dla osób potrzebujących,
- załączenia do sprawozdania listy organizacji polonijnych /parafii / środowisk polonijnych pośredniczących w redystrybucji pomocy dla Polaków, osób polskiego pochodzenia i ich rodzin przebywających na Ukrainie,
- wykazu przekazanej pomocy i liczby transportów na Ukrainę w ramach dwóch punktów logistyczno-koordynacyjnych powstałych w Szaróweczce oraz we Lwowie.

Fundacja przekazała do KPRM dodatkowe wyjaśnienia wraz z materiałami uzupełniającymi. Sprawozdanie końcowe z realizacji Projektu II zostało zaakceptowane przez Zastępcę Dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą KPRM w dniu 27 marca 2023 r.

(akta kontroli str. 530-661)

7. Kontrola wykazała, że Fundacja osiągnęła w pełni zakładane w Projekcie II rezultaty, m.in.:

- udzielono wsparcia materialnego oraz finansowego dla około 9650 Polaków, osób polskiego pochodzenia i ich rodzin przebywających na objętej działaniami wojennymi Ukrainie za pośrednictwem 90 organizacji polonijnych/parafii/środowisk polonijnych;
- przekazano paczki żywnościowe dla 4500 polskich rodzin mieszkających na Ukrainie;
- wypłacono wsparcie finansowe w postaci zapomóg finansowych dla 2000 osób;
- przekazano ciepłe rzeczy, śpiwory, polary, płaszcze przeciwdeszczowe, opatrunki hemostatyczne ratujące życie dla ponad 200 osób polskiego pochodzenia, które uczestniczą w działaniach wojennych na Ukrainie;
- w ramach 21 punktów koordynujących utworzono sieć przekazywania pomocy humanitarnej dla osób polskiego pochodzenia potrzebujących pomocy na terenie całej Ukrainy. Zapewniono m.in. artykuły pierwszej potrzeby, produkty żywnościowe, środki higieny, artykuły dla dzieci i niemowląt (około 100 tirów pomocy rzeczowej i 100 busów z pomocą humanitarną).

(akta kontroli str. 530-661, 813-830, płyta DVD)

8. Na materiałach promocyjnych i informacyjnych, a także m.in. na przekazywanych seniorom na Ukrainie paczkach zamieszczono logo KPRM i informację, że zadanie publiczne jest finansowane ze środków otrzymanych od KPRM, do czego zobowiązywał § 8 umowy nr 388. Materiały promujące Projekt II zostały zamieszczone na stronie internetowej oraz na Facebooku. Prezes Fundacji poinformowała, że w ramach działań promocyjnych wyprodukowane zostały naklejki na paczki i reklamówki, które zawierały logotyp Projektu II oraz informację o finansowaniu. Na stronach internetowych Partnerów Projektu II i w mediach społecznościowych (Facebook) zostały również zamieszczone informacje odnośnie rezultatów Projektu II.

(akta kontroli str. 546-577, 813-830, płyta DVD)

9. KPRM nie prowadziła kontroli Projektu II na miejscu oraz w Fundacji.

(akta kontroli str. 530-727, 791-811)

10. Fundacja kontrolowała realizację Projektu II przez Partnerów na bieżąco. Z wyjaśnień Prezesa Fundacji wynika, że kontrola realizacji zadania przez Partnerów Projektu II była prowadzona zarówno zdalnie, jak i w miejscach realizacji Projektu na Ukrainie. Kontrolę sprawowano w ramach wizytacji punktów koordynujących przez specjalistów ds. przekazywania pomocy (zatrudniono cztery osoby) oraz Zarząd Fundacji (odbyto cztery wyjazdy do sześciu środowisk), a także poprzez indywidualne

rozmowy telefoniczne Koordynatora i osób zaangażowanych w realizację tego Projektu, korespondencję mailową z Partnerami Projektu II, a także analizę materiałów informacyjno-promocyjnych w mediach społecznościowych czy stronach internetowych Partnerów Projektu.

(akta kontroli str. 791-811)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, listopada 2023 r.

Kontroler
Tomasz Kwitowski
Doradca techniczny

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej
Dyrektor
Bogdan Skwarka

.....
podpis

.....
podpis